

BOSNA I HERCEGOVINA
БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
BOSNIA AND HERZEGOVINA

URED ZA REVIZIJU FINANSIJSKOG POSLOVANJA INSTITUCIJA BiH
URED ZA REVIZIJU FINANSIJSKOG POSLOVANJA INSTITUCIJA BiH
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ ФИНАНСИЈСКОГ ПОСЛОВАЊА ИНСТИТУЦИЈА БиХ
AUDIT OFFICE OF THE INSTITUTIONS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

Musala 9, 71 000 Sarajevo, Tel/Fax: ++ 387 (0) 33 26 47 40, www.revizija.gov.ba, e-mail: saibih@bih.net.ba

Број:

**ИЗВЈЕШТАЈ О РЕВИЗИЈИ
ЦЕНТРА ЗА УКЛАЊАЊЕ МИНА БиХ
ЗА 2004. ГОДИНУ**

Сарајево, јул 2005. године

САДРЖАЈ

I	МИШЉЕЊЕ РЕВИЗОРА	3
II	РЕВИЗИОНИ ИЗВЈЕШТАЈ	4
1.	Увод	4
2.	Осврт на налазе и препоруке ревизије за 2003. годину	4
3.	Налази ревизије и препоруке за 2004. годину	5
3.1.	Систем интерних контрола	5
3.2.	Попис средстава и извора средстава за 2004. годину	5
3.3.	Рачуноводствена евиденција	6
3.4.	Информациони систем ВНМАС-а	7
4.	КОРЕСПОНДЕНЦИЈА	8
5.	Резиме	8

I МИШЉЕЊЕ РЕВИЗОРА

- 1.1. Канцеларија за ревизију финансијског пословања институција Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Канцеларија за ревизију) извршила је ревизију финансијских извјештаја (за буџетска средства која су реализована преко ИСФУ система) и то: Биланса стања, Рачуна прихода и расхода, Искоза о капиталним издацима и Извјештаја о извршењу буџета на дан 31.12.2004. године у Центру за уклањање мина Босне и Херцеговине (у даљем тексту: ВНМАС). Ревизија је испитивала и усаглашавања са примјенљивим законима и функционисање система интерних контрола.
- 1.2. Руководство ВНМАС-а је одговорно за финансијске извјештаје, поступање у складу са законима и прописима и успостављању ефикасног система интерних контрола. Наша одговорност је да изразимо мишљење на основу ревизије коју смо извршили.
- 1.3. Законска основа ревизије садржана је у Закону о ревизији финансијског пословања институција Босне и Херцеговине. Ревизију смо обавили у складу са ревизионим стандардима Међународне организације врховних ревизионих институција - INTOSAI. Ови стандарди захтијевају да ревизију планирамо и извршимо на начин који нам омогућава да се у разумној мјери увјеримо да су финансијски извјештаји састављени у складу са важећом законском регулативом и примјенљивим рачуноводственим стандардима и да представљају тачан и истинит приказ пословања. Ревизија оцјењује и поузданост система интерних контрола којима се осигурава примјена закона и прописа, заштита имовине, поуздано извјештавање и ефикасно пословање.
- 1.4. Ревизија је, на основу узорака, испитивала значајне трансакције које потврђују износе у финансијским извјештајима, оцјену рачуноводствених принципа приликом састављања финансијских извјештаја, оцјену значајних процјена извршених од стране руководства приликом састављања финансијских извјештаја, усаглашеност са законима и прописима и оцјену система интерних контрола. Сматрамо да ревизија коју смо извршили пружа разумну основу за изражавање нашег мишљења.

Према нашем мишљењу, ревидирани финансијски извјештаји (за буџетска средства) приказују реално и објективно стања у свим значајнијим аспектима финансијског пословања у 2004. години, с тим што скрећемо пажњу на процес завршетка инвентуре и организовања квалитетнијег рачуноводственог система.

II РЕВИЗИОНИ ИЗВЈЕШТАЈ

1. Увод

ВНМАС је стручна служба Комисије за деминирање БиХ формирана након усвајања Закона о деминирању БиХ у фебруару 2002. године, и којом је створен правни оквир за провођење протуминских акција.

Финансирање ВНМАС-а у 2004. години је вршено из више извора. Укупно утрошена средства за финансирање ВНМАС-а у току 2004. године износе 5.333.029,80 КМ (подаци преузети из помоћних евиденција ВНМАС-а). Структура остварених расхода је 2.136.152,55 ,00 КМ из донација која су реализована путем UNDP (од овога износа 82.640,71 КМ је реализовано путем ИСФУ-а и био је предмет ревизије, а остатак средства није био предмет наше ревизије јер се односи на донације које нису реализоване путем ИСФУ-а и које ће бити ревидиране од стране ревизионе куће коју ангажује донатор) и 3.196.877,16 КМ из буџета, (средства која су била предмет ревизије). У структури буџетских средстава 2.884.819,26,00 КМ се односе на исплаћене плаће и накнаде запосленим за 2004. годину и 13.481,00 КМ за уговорене услуге.

2. Осврт на налазе и препоруке ревизије за 2003. годину

Канцеларија за ревизију извршила је ревизију пословања ВНМАС-а за 2003. годину о чему је састављен Извјештај. Ревизијом су утврђене одређене неправилности описане у Извјештају и ВНМАС-у је сугерисано да их размотри, те да подузме одређене операције како се утврђене неправилности и пропусти не би понављале у даљем пословању.

Ревизијом пословања за 2004. годину утврђено је како је у одређеном броју случајева поступљено у складу са препорукама Канцеларије за ревизију, те су уочени одређени помаци у пословању ВНМАС-а.

Реализоване препоруке:

- Предузете активности око изградње система интерних контрола;

Активности које су у току:

- Инвентура средстава и извора средстава;
- Организовање бољег и квалитетнијег система рачуноводствених евиденција.

Препоруке које нису извршене:

- Слабости и недостаци из области информационог система.

3. Налази ревизије и препоруке за 2004. годину

3.1. Систем интерних контрола

Током ревизије смо уочили како цјелокупни систем интерних контрола у ВНМАС-у који подразумева скуп поступака и мјера које предузима руководство у циљу осигурања тачности и правилности евидентирања финансијских трансакција, њихову пуну усклађеност са законима, те ефикасност, економичност и ефективност трошења јавног новца као и заштите имовине није у потпуности разрађен на јасан и прецизан начин. Одређене примједбе на систем интерних контрола у ВНМАС-у односе се на следеће:

- Недостаци у рачуноводственом систему;
- Уочене слабости у извршеној инвентури средстава и извора средстава;
- Непрецизности и нејасноће око регулисања трошкова превоза;
- Нису донесена правила о контроли и ревизији у складу са чланом 37. Закона о извршењу буџета институција БиХ и међународних обавеза БиХ за 2004. годину (Сл. гласник БиХ 23/04).

Недостатак одговарајућег система интерних контрола или његова недостатна изграђеност може да има значајан утицај на рационално управљање и пословањем. Током ревизије смо уочили да је ВНМАС учинио одређене помаке у побољшању система интерних контрола, што ревизија цијени и подржава.

Канцеларија за ревизију сугерише руководству ВНМАС-а даљу перманентну доградњу цјелокупног систем интерних контрола у циљу креирања таквог система интерних контрола који ће превентивно отклањати све могуће слабости и неправилности. Надаље, скрећемо поновно пажњу руководству на неопходност креирања јасних и прецизних правила и процедура за употребу службених аутомобила, као и досљедну примјену истих, с обзиром на чињеницу да ВНМАС располаже изузетно великим и значајним возним парком.

3.2. Попис средстава и извора средстава за 2004. годину

Ревидирајући извршени попис средстава и извора средстава за 2004. годину, утврдили смо одређене недостатке и пропусте на које желимо скренути пажњу руководству ВНМАС-а, како слиједи:

- Нису извршене потпуне припреме за рад на терену (у мањем броју случајева су накнадно достављене листе средстава која нису била евидентирана у бази података сталних средстава);
- Записником Централног инвентурног повјеренства нису јасно и прецизно дефинисани вишкови средстава и нису донесене одговарајуће одлуке за стварно утврђени вишак;
- У евиденцији сталних средстава ВНМАС-а се воде и средства која се налазе код других (невладине организације). Ова средства нису била предмет инвентуре комисија које су именоване за обављање инвентуре, нити су листе средстава на кориштењу достављене организацијама код којих се налазе.

- С обзиром да су нам у току ревизије презентовани меморандуми о преносу опреме, неопходно је да се што прије окончају активности на искњижавању опреме и ажурирању базе података;
- Средства која су набављена у 2004. години (из донаторских средстава) се воде ванбилансно и нису била предмет инвентуре. До завршетка активности на укњиживању по основу уговора о преузимању средстава неопходно је да се таква средства убудуће посебно евидентирају и попишу као и да се евентуално тражи мишљење Министарства финансија и трезора о начину евидентирања и отписа тих средстава (ванбилансно, туђа, обрачун амортизације);
 - Услијед неслагања материјалне и финансијске евиденције у Главној књизи која се води у ВНМАС-у извршена је корекција почетног стања сталних средстава. Књиговодствено усклађивање које је извршено према материјалној евиденцији је објављено у забиљешкама уз финансијске извјештаје (без образложења на шта се разлике односе);
 - Стална средства нису прокњижена у Главној књизи трезора. Сматрамо да у рјешавање овог питања треба да се укључи Министарство финансија и трезора, те да се затражи јасно и прецизно упутство;
 - Тестирањем обрачуна амортизације утврђено је да се нису у свим случајевима примјењивале прописане стопе амортизације за буџетске кориснике.

Уочили смо да је изражен проблем са средствима која су расходована, а која се физички налазе у ВНМАС-у и као таква само представљају баласт. Сугеришемо руководству ВНМАС-а да започети процес расходовања средстава настави у складу са донесеним одлукама и законским прописима.

Канцеларија за ревизију цијени учињене напоре који се односе на инвентуру, који су урађени, али како посао није по мишљењу ревизије завршен у потпуности, ревизија и даље сугерише наставак активности са континуираним пописом средстава и извора средстава у току 2005. године. Надаље истичемо, по мишљењу ревизије изражен проблем потребе расходовања средстава, коју треба провести у складу са законима и прописима како би на крају 2005. године имали један квалитетан и потпун попис средстава и извора средстава у циљу реалног приказивања средстава и заштите имовине.

3.3. Рачуноводствена евиденција

Анализирањем рачуноводственог система који је организован у ВНМАС-у уочили смо да исти није у потпуности организован на задовољавајући начин и не пружа све релевантне показатеље у сваком тренутку пословања. Када ово кажемо у првом реду мислимо на сложеност система који се огледа у више извора финансирања ВНМАС-а и многе донаторске и буџетске пројекте који се реализују. Уочили смо како су поједини пројекти реализовани преко ИСФУ система, а неки нису (углавном се ради о донаторским средствима). Због специфичности извора финансирања и реализације многобројних пројеката утисак је ревизије како сам рачуноводствени систем није у потпуности задовољавајуће организован и да треба подузети додатне активности у циљу успостављања функционалног и рационалног рачуноводственог система који ће пружати све потребне податке у сваком разумном периоду. Мишљења смо да у овај проблем треба да се више укључи Министарство финансија и трезора (иницијативу треба покренути ВНМАС) са јасним и прецизним напутцима око начина вођења рачуноводства и сачињавања финансијских извјештаја.

Један од примјера нејасно дефинисаног рачуноводственог праћења, а и саме надлежности јесте Центар за обуку паса, којег финансирају страни донатори, а средстава за порезе и доприносе на плаће осигурају се кроз буџет институција БиХ и планирају у оквиру ВНМАС-а. У бити ради се о чињеници да обрачун пореза и доприноса врши Центар за обуку паса, те обрачуне достави у ВНМАС који исте изравно уноси у ИСФУ без контроле и посједовања изворне документације. С обзиром како руководство ВНМАС-а нема никаквих ингеренција на рад и пословање Центра за обуку паса поставља се уопће питање оваквог начина рада и рачуноводственог праћења.

Такође су присутне и нејасноће које се односе на планирање буџетских ставки и праћења реализације истих, с обзиром да постоји више пројеката, те нисмо могли да јасно и прецизно упоредимо и утврдимо што је заиста планирано, а што реализовано по појединим пројектима.

По мишљењу ревизије рачуноводствени систем би требао да буде успостављен на начин да руководству ВНМАС-а у било које вријеме може да надзире и прати стварне трошкове и приходе по свим пројектима и на разини цијелог ВНМАС-а на транспарентан и јасан начин. Посебно наглашавамо потребу унапређења сарадње са Министарством финансија и трезора у смислу добијања јасних и прецизних упутстава о начину вођења посебних пројектних задатака и њиховим рачуноводственим праћењима, као и начину сачињавања финансијских извјештаја. Скретањем пажње на ову проблематику, имамо намјеру да руководству ВНМАС-а укажемо на специфичност и сложеност рачуноводственог праћења и евидентирања из разлога бројности пројеката и више извора финансирања, те сложеност процеса састављања финансијских извјештаја.

3.4. Информациони систем ВНМАС-а

Руководство ВНМАС-а је на основу препорука из претходне ревизије усвојило Упутство о организацији информационог система и Правилник о прихватљивом кориштењу Интернета од стране запосленика ВНМАС-а.

С обзиром да је усвојена Стратегија развоја ВНМАС-а у којој није обухваћен информациони систем, Канцеларија за ревизију препоручује посебно креирање стратегије развоја информационог система који ће бити у складу са Стратегијом развоја институције ВНМАС.

У плану је имплементација новог информационог система, након чега Канцеларија за ревизију препоручује доношење процедура које ће регулисати кориштење информационог система, заштита података, контрола података, те прављење резервних копија.

4. КОРЕСПОНДЕНЦИЈА

Центру за уклањање мина БиХ је, дана 12.07.2005. године, уручен Нацрт извјештаја о извршеној ревизији за 2004. годину, на разматрање и достављање евентуалних коментара и доказа који би могли значајније утицати на налазе ревизије.

У остављеном року од седам дана, Центар за уклањање мина БиХ је доставио коментаре на Нацрт извјештаја о извршеној ревизији за 2004. годину. У одговору на Извјештај о ревизији не наводе се нови докази које ревизија није имала на увид приликом сачињавања Извјештаја и изражавања мишљења о извршеној ревизији.

Извјештај за Парламентарну скупштину БиХ представља исти Извјештај који је и достављен клијенту јер Канцеларија за ревизију сматра да нису изнесени нови докази и чињенице који би захтијевали измјене Извјештаја у односу на верзију послану клијенту.

5. Резиме

Канцеларија за ревизију је извршила ревизију финансијског пословања ВНМАС-а у складу са Законом о ревизији и INTOSAI стандардима, уважавајући опће увјете окружења у којем је егзистирао ВНМАС.

Ревидирањем пословања у 2004. години утврдили смо одређени број недостатака. Посебно желимо да укажемо на слабости система интерних контрола који се огледају у недостацима који су евидентирани у тачки 3.1. овог Извјештаја.

Ревизијом пословања смо, такође, уочили како инвентура средстава и извора средстава није у потпуности извршена у складу са рачуноводственим стандардима (видјети тачку 3.2.).

Током ревизије смо утврдили да ВНМАС није имао у потпуности на транспарентан начин организирану рачуноводствену евиденцију (видјети тачку 3.3.).

Уочили смо одређене недостатке и пропусте у подручју информационог система (видјети тачку 3.4.).

**ЗАМЈЕНИК ГЕНЕРАЛНОГ
РЕВИЗОРА**

Самир Мушовић

ГЕНЕРАЛНИ РЕВИЗОР

Миленко Шего

**ЗАМЈЕНИК ГЕНЕРАЛНОГ
РЕВИЗОРА**

Драган Кулина